

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Lausunto

11.04.2016

Lausunto

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki työntekijöiden lähettämisestä. Samalla kumottaisiin lähetetyistä työntekijöistä vuonna 1999 annettu laki. Esityksellä saatettaisiin voimaan palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon annetun direktiivin täytäntöönpanosta sekä hallinnollisesta yhteistyöstä sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmässä annetun asetuksen muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (*täytäntöönpanodirektiivi*). Samassa yhteydessä uudistettaisiin työntekijöiden lähettämistä koskeva lainsäädäntö.

Voimassa olevat säännökset ehdotetaan keskeisiltä osin siirrettäviksi uuteen lakiin. Uuden lain soveltamisala olisi kuitenkin laajempi. Voimassa olevasta laista poiketen lain soveltamisen ulkopuolella ei enää olisi julkisen keskushallintoviranomaisen hankintasopimuksen perusteella tehtävä työ.

Esityksellä otetaan käyttöön useita valvontaa tehostavia välineitä:

- ennakkoilmoitus
- tilaajan velvollisuus avustaa työsuojeluviranomaista
- rakennuttajan ja pääurakoitsijan vastuu
- viranomaisten tiedonsaantioikeuksien parantaminen
- seuraamusjärjestelmän uudistaminen
- valtioiden rajat ylittävä hallinnollinen yhteistyö ja täytäntöönpano

Ennakkoilmoitus

Pääsääntöisesti kaikkien työntekijöitä Suomeen lähettävien yritysten olisi jatkossa tehtävä viranomaiselle ilmoitus työntekijöiden lähettämisestä. Ilmoitus tehtäisiin työsuojeluviranomaiselle. Ilmoitus sisältäisi lähettämistä koskevat tiedot. Ilmoituksen tarkoituksena olisi parantaa valvonnan kohdentamista.

Rakennusalan työssä tiedot olisi toimitettava myös rakennuttajalle ja pääurakoitsijalle.

Tilaajan velvollisuus avustaa työsuojeluviranomaista

Lähettävällä yrityksellä tulisi jatkossakin olla Suomessa edustaja. Uusi velvoite olisi tilaajan velvollisuus auttaa valvovaa viranomaista tavoittamaan edustaja, silloin kun viranomainen ei tätä tavoita.

Rakennuttajan ja pääurakoitsijan vastuu

Laissa olisi uusi säännös tilaajan vastuusta rakennusalan työssä. Tilaajan vastuu toteutuisi rakennuttajan ja pääurakoitsijan kautta. Lähetetty työntekijä voisi ilmoittaa työmaan rakennuttajalle tai pääurakoitsijalle, ettei ole saanut lain mukaista vähimmäispalkkaa. Ilmoituksen saatuaan rakennuttajan tai pääurakoitsijan on välittömästi pyydettävä lähettävältä yritykseltä selvitys lähetetylle työntekijälle maksetusta palkasta ja siitä, onko palkka lainmukainen.

Rakennuttajan tai pääurakoitsijan olisi toimitettava lähettävälle yritykselle lähetetty selvityspyyntö ja lähettävältä yritykseltä saatu selvitys työntekijälle sekä työntekijän niin pyytäessä työsuojeluviranomaiselle.

Viranomaisten tiedonsaantioikeuksien parantaminen

Työsuojeluviranomaisella on oikeus saada lähettävältä yritykseltä, tilaajalta sekä rakennuttajalta ja pääurakoitsijalta viivytyksettä kaikki tiedot ja asiakirjat, jotka lähettävän yrityksen, tilaajan, rakennuttajan tai pääurakoitsijan on tämän lain mukaan laadittava, säilytettävä tai toimitettava sekä muut tarpeelliset asiakirjat.

Lisäksi työsuojeluviranomaisella olisi oikeus saada tarpeellisia tietoja ja asiakirjoja tahoilta, jotka ovat olleet lähettävään yritykseen sopimussuhteessa viimeisten 12 kuukauden aikana tai toimineet sinä aikana samoissa työkohteissa samanaikaisesti lähettävän yrityksen kanssa silloin, kun viranomainen selvittää lain kiertämistä.

Seuraamusjärjestelmän uudistaminen

Lähetettyjä työntekijöitä koskevan lainsäädännön seuraamusjärjestelmää esitetään muutettavaksi kokonaisuudessaan. Voimassa olevan lain rikkomisesta voidaan määrätä sakkorangaistus työnantajalle eli lähettävälle yritykselle ja eräissä tilanteissa tämän edustajalle. Lain seuraamusjärjestelmää muutettaisiin siten, ettei lähettävän yrityksen edustaja olisi henkilökohtaisessa vastuussa lähettävän yrityksen mahdollisista laiminlyönneistä. Nykyisen lain rikosvastuuta koskevat säännökset korvattaisiin hallinnollisella laiminlyöntimaksulla. Maksun määräisi valvontaviranomainen hallintomenettelyssä.

Lähettävälle yritykselle voitaisiin määrätä laiminlyöntimaksu, jos se ei olisi tehnyt ilmoitusta työntekijöiden lähettämisestä tai jos se olisi tehnyt sen puutteellisesti taikka jos se ei olisi asettanut edustajaa tai pitänyt Suomessa saatavilla laissa yksilöityjä tietoja ja selvityksiä. Tilaajalle voitaisiin määrätä laiminlyöntimaksu, jos tämä ei työsuojeluviranomaisen pyynnöstä huolimatta olisi avustanut viranomaista edustajan tavoittamisessa. Rakennusalan työssä olisi jatkossa erityinen rakennuttajan tai pääurakoitsijan velvollisuus selvittää lähetettyjen työntekijöiden maksamattomia palkkoja. Myös näiden velvollisuuksien rikkomisesta voitaisiin määrätä laiminlyöntimaksu.

Laiminlyöntimaksu olisi vähintään 1 000 euroa ja enintään 10 000 euroa.

Valtioiden rajat ylittävä hallinnollinen yhteistyö ja täytäntöönpano

Valvontaa tehostaisi osaltaan myös jäsenvaltioiden viranomaisten välisen valtioiden rajat ylittävän hallinnollisen yhteistyön lisääminen. Laissa on säännökset avunantopyynnön esittämisestä, oma-aloitteisesta tietojen antamisesta sekä asiakirjojen toimittamisesta ja tiedoksi antamisesta. Kokeilukäytössä olleen IMI-järjestelmän käyttäminen olisi jatkossa pakollista hallinnollisessa yhteistyössä.

Lähetettyjen työntekijöiden vähimmäistyöehtojen toteutumista parantaisi myös taloudellisten hallinnollisten seuraamusten ja sakkojen valtioiden rajat ylittävä täytäntöönpano. Valtioiden rajat ylittävää täytäntöönpanoa koskevia säännöksiä sovellettaisiin Euroopan unionin jäsenvaltioiden viranomaisten lähetettyjä työntekijöitä koskevan lainsäädännön noudattamisen valvonnassa määräämien taloudellisten hallinnollisten seuraamusten ja sakkojen tiedoksiantoon ja perintään.

Kunnioittavasti

Jan Hjelt
Hallitusneuvos